

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
проф. **Юрій ОСТАПЕНЦЬ**
« _____ » 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «**Експериментальна психологія**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **053 Психологія** освітньої програми **Психологія**.

Розробники: **Едуард СОЛОМКА** кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології факультету суспільних наук

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри психології протокол № 15 від «30» червня 2025 р.

Завідувач кафедри проф. Уляна МИХАЙЛИШИН

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук протокол № 10 від «30» червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії проф. Олена ПОПАДИЧ

Гарант освітньої програми проф. Вікторія СИНИШИНА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –7 (4 кредитів – 5-й семестр + 3 кредитів – 6-й семестр)-денна ф. н. (7 кредитів –5-й і 6-й семестр)-заочна ф. н.	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 210 (120 годин – 5-й семестр + 90 годин – 6-й семестр))-денна ф. н. 210 годин –5-й і 6-й семестр)-заочна ф. н.	3-й	3-й
Кількість модулів – 4	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3,3/3,4 аудиторних – 60/44 самостійної роботи студента – 60/46	5-й / 6-й	5-й / 6-й
	Лекції:	
	36 год. – 5-й семестр 24 год. – 6-й семестр	18 год.
	Практичні (семінарські):	
Вид підсумкового контролю: залік - 3-й семестр екзамен – 4-й семестр	Лабораторні:	
	24 год. – 5-й семестр 20 год. – 6-й семестр	8 год.
Форма підсумкового контролю: письмова	Самостійна робота:	
	60 год. – 5-й семестр 46 год. – 6-й семестр	184 год. – 5-й і 6-й семестр

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Експериментальна психологія» є формування у студентів знань про систему методів експериментального вивчення психіки та умінь і навичок їх практичного застосування.

Завдання:

- сформувати у студентів та курсантів уявлення про наукові методи дослідження психіки;
- ознайомити зі специфікою застосування експериментальних методів у різних галузях психологічної науки;
- сформувати у студентів та курсантів навички планування та проведення експериментального психологічного дослідження;
- освоєння знань про типологію психологічного експерименту, можливості та обмеження кожного з типів експерименту;
- підготовка курсантів та студентів до самостійного виконання психологічних досліджень;
- закріплення на практиці знання про організацію і планування психологічного дослідження.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- особливості становлення експериментального методу в психології;
- принципи і структуру наукового дослідження психіки;
- основні загальнонаукові дослідницькі методи;
- різні підходи до розуміння сутності експерименту та його структури;
- типи експериментів та їх особливості;
- основні етапи та характеристики психологічного експерименту;
- види змінних та засоби їх контролю у психологічному експерименті;
- особливості планування психологічного експерименту;
- методи якісної та кількісної обробки експериментальних даних;
- вербально-комунікативні методи дослідження психіки;
- основні положення психометрії та експериментальної психосемантики;
- основи експериментального моделювання.

вміти:

- висувати гіпотези про причинно-наслідкові зв'язки між фактами;
- операціоналізувати гіпотези з метою їх експериментальної перевірки;
- планувати експериментальні та квазіекспериментальні дослідження;
- володіти способами фіксації та аналізу результатів дослідження;
- аналізувати й оцінювати валідність проведених психологічних експериментів, достовірність отриманих результатів і можливість їх застосування у психологічній практиці;
- контролювати змінні в експерименті;
- формулювати висновки на основі аналізу результатів дослідження;
- аналізувати наукові звіти про експериментальні дослідження психіки з метою визначення об'єктивності, надійності та валідності отриманих результатів.

мати навички:

- застосування експериментального методу у дослідженнях психічної реальності;
- формування досліджуваних у репрезентативні вибірки;
- складання різноманітних експериментальних планів;
- формулювання висновків на підставах експериментальних даних.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберегти та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
- СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.
- СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту
- СК10. Здатність дотримуватись норм професійної етики
- СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Експериментальна психологія**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК8 Анатомія та еволюція навколишнього середовища людини
- ОК9 Психофізіологія
- ОК10 Філософія психології
- ОК15 Вступ до спеціальності
- ОК16 Загальна психологія
- ОК17 Практикум із загальної психології

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Психологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	ПР5
Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.	ПР6
Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів	ПР7
Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців	ПР8

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Експериментальна психологія»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміти обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження в залежності від мети та завдань та технології психологічної допомоги.	ПР5
Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.	ПР6
Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів	ПР7
Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і не фахівців	ПР8

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- виконання письмових завдань;
- виступи на лабораторних (практичних) заняттях;
- тести;
- залік;
- екзамен.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання письмових завдань, виступи на лабораторних (практичних) заняттях.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота (тестування).

Форма підсумкового семестрового контролю: залік, екзамен.

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами (табл.5.1).

Таблиця 5.1. Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

СУМА БАЛІВ за 100-бальною шкалою	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	не задовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Загальна оцінка за один змістовий модуль складається з оцінок за результатами поточного модульного контролю та письмового тестування (табл. 5.2, 5.3).

Таблиця 5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти денної форми навчання (модуль 1)

5-й семестр

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
4	4	4	4	4	5	50	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T9	T8	T9	T10	T11	T12		
5	5	5	5	5	5	50	100

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні	5	30	7	30
Доповідь	5	10	5	10
Презентація	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50

Разом		100		100
--------------	--	------------	--	------------

Таблиця 5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти денної форми навчання (модуль 2) 6-й семестр

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T13	T14	T15	50	100
7	7	7		

T1, T2 ... – теми

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T16	T17	T18	T19	50	100
7	7	8	7		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні	5	30	5	30
Доповідь	5	10	5	10
Презентація	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Таблиця 5.3 (А). Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти заочної форми навчання (модуль 1 та 2)

5-й семестр

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
3	3	3	3	3	3		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T9	T8	T9	T10	T11	T12	50	100
3	3	3	10	10	3		

T1, T2 ... – теми

**Таблиця 5.3 (Б). Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти заочної форми навчання (модуль 2)
6-й семестр**

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T13	T14	T15		
4	15	4	50	100

T1, T2 ... – теми

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T16	T17	T18	T19		
4	4		15	50	100

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні	2	30	2	30
Доповідь	5	10	5	10
Презентація	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота оцінюється у межах 50 балів.

Модульна контрольна робота складається із трьох рівнів складності. Завдання першого рівня сприяє більш глибокому і осмисленому засвоєнню програмного матеріалу та спрямовані на розвиток навичок вільного оперування психологічними знаннями. Завдання другого рівня покликане оцінити знання з тематичної проблематики, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на практичних заняттях. Завдання третього рівня має творчо-аналітичний характер.

В цілому оцінка 41-50 виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу.

Оцінка 31-40 виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу

Оцінка 21-30 виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог.

Оцінка 11-20 виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки.

Оцінка 6-10 виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки.

Оцінка 1-5 виставляється студенту, який виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка 0 виставляється студенту, який має фрагментарні знання, які не дозволяють

розкрити теоретичні питання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Бали	Критерії оцінювання
F	Студентом дана неправильна відповідь на запитання. Він ухилився від аргументації, виявив незадовільні знання понятійного апарату, спеціальної літератури або взагалі нічого не відповів Практично не знає психолого-педагогічної термінології. Володіння навчальним матеріалом на рівні розпізнавання. Не може користуватися підручником, методичними рекомендаціями, іншими дидактичними засобами. Володіє тільки окремими прийомами практичної діяльності, яких недостатньо для формування вмінь.
FX	Має уяву про психолого-педагогічну термінологію. Володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні. Конспект з предмету носить не систематизований, фрагментарний характер. Не вміє скласти алгоритм відповіді. Не може відповісти на питання чи виконати практичну роботу без грубих помилок на які не звертає уваги.
E	Студентом в цілому дана правильна відповідь на поставлене запитання. Проте він не зміг переконливо аргументувати її, помилився у використанні понятійного апарату, виявив низький рівень знання відповідних літературних першоджерел. Самостійно відтворює головні положення викладені в базовому підручнику чи лекційному матеріалі. Знає основні психолого-педагогічні терміни. Потребує допомоги викладача чи товаришів для відтворення систематизованого навчального матеріалу. При реалізації знань в вирішенні практичних завдань потребує допомоги викладача на всіх етапах роботи. Часто допускає типові помилки які при допомозі здатен виправити. Повністю відсутнє знайомство з інформацією що викладена в додатковій літературі.
D	Повністю відтворює інформацію що викладена в базовому підручнику. Має значні утруднення при необхідності користування додатковою та довідниковою літературою. Епізодичне знайомство з періодичними психолого-педагогічними виданнями. Сформовані уміння може використовувати у стандартних ситуаціях які закладені у навчальні завдання. При виправленні допущених помилок потребує деякої допомоги викладача. Затрудняється при необхідності використовувати знання отриманні при вивченні інших дисциплін.
C	На основі оволодіння матеріалом в обсязі робочої навчальної програми дисципліни, під керівництвом викладача вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про педагогічні явища. Цілком самостійно використовує набуті знання, вміння та навички в стандартних навчальних ситуаціях. Здатен контролювати свою діяльність. При контролі знань досить вільно складає алгоритм відповіді. Швидко знаходить необхідну інформацію в довідниковій літературі. Знайомий з психолого-педагогічними періодичними виданнями поточного року.
B	Вільно володіє матеріалом у відповідності з програмою дисципліни. Знання, вміння та навички може самостійно примінити у нестандартних ситуаціях навчального характеру. Проявляє інтерес до наукової та науково-популярної літератури з предмету. Самостійно опрацював рекомендовану, додаткову літературу з предмету. В процесі вивчення дисципліни іноді виконував реферати не передбачені робочою програмою дисципліни. Проявляє схильність до аналітико-синтетичної діяльності, здатен висловлювати власну думку що до вивченого матеріалу. Отримані знання використовує при аналізі стану навчально-виховного процесу в університеті.

A	Студентом дана правильна і вичерпна відповідь на поставлене запитання. При цьому виявлено високий рівень володіння понятійним апаратом, знання першоджерел. На основі досконалого знання матеріалу предмету студент набув знання, вміння та навички використовує при рішенні нестандартних задач. Вільно використовує міжпредметні зв'язки, орієнтується у періодичній та монографічній літературі з предмету. Легко знаходить відповіді на нестандартні, несподівані питання. У складних ситуаціях може провести аналіз на рівні теоретичного осмислення. Виявляє творчі здібності, нахил до самостійної науково-дослідної роботи.
----------	---

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Експериментальна психологія як наука. Система методів дослідження психіки.

Тема 1. Встановлення і розвиток експериментального методу в психології.

Передумови становлення експериментального методу в психології. Взаємозв'язок експериментальної психології з іншими навчальними дисциплінами. Основні завдання експериментальної психології. Сучасні тенденції експериментальної психології. Основні принципи експериментальної психології.

Тема 2. Методологічне забезпечення психологічних досліджень.

Загальне представлення про методологію науки. Характеристика природно-наукової парадигми дослідження особистості. Характеристика гуманітарної парадигми дослідження особистості. Характеристика наукового дослідження та його етапи. Основні загальнонаукові дослідницькі методи. Класифікація методів психологічного дослідження

Тема 3. Спостереження як метод психологічного дослідження.

Загальна характеристика спостереження як наукової категорії. Характеристика спостереження як методики дослідження. Переваги та недоліки методу спостереження. Головні проблеми, які виникають при використанні методу спостереження. Різноманітні класифікації методу спостереження. Характеристика програми (схеми) спостереження. Особливості опису нестандартизованих спостережень. Особливості опису стандартизованих спостережень.

Тема 4. Вербально-комунікативні методи в психології.

Загальна характеристика. Різноманітні класифікації. Особливості опитування експертів. Загальна характеристика методів опитування, бесіди, інтерв'ю. Причини одержання недостовірних даних при опитуванні, які спричинені самим експериментатором. Причини одержання недостовірних даних при опитуванні, які спричинені респондентом. Характеристика проблем пов'язаних з сприйняттям запитань респондентом при опитуванні.

Тема 5. Анкетування як метод дослідження особистості в психології

Загальна характеристика методу анкетування. Характеристика видів анкетування. Правила, яких необхідно дотримуватися при формулюванні запитань в анкеті. Характеристика видів запитань в анкеті. Методичні прийоми підвищення достовірності відповідей при анкетуванні. Вимоги до композиції і оформлення анкети. Характеристика процедури анкетування і правила поведінки експериментатора.

Тема 6. Інтерв'ю як метод дослідження особистості в психології.

Загальна характеристика та види інтерв'ю. Відмінності інтерв'ю від інших методів. Правила експериментатора для якісного проведення інтерв'ю

МОДУЛЬ 2. Метод експерименту в психології.

Тема 7. Експеримент як метод психологічного дослідження.

Загальна характеристика психологічного експерименту. Аналіз видів психологічного експерименту. Переваги та недоліки методу психологічного експерименту. Особливості проведення.

Тема 8. Експериментальні змінні та способи їх контролю.

Характеристика незалежних змінних в експерименті. Характеристика залежних змінних в експерименті. Характеристика додаткових змінних в експерименті. Основні способи контролю впливу зовнішніх та внутрішніх додаткових змінних в експерименті.

Тема 9. Оцінка якості проведеного експерименту.

Характеристика внутрішньої валідності експерименту та факторів, які загрожують їй. Характеристика зовнішньої валідності експерименту та факторів, які загрожують їй. Характеристика надійності психологічного експерименту. Експериментальні вибірки та способи їх формування.

Тема 10. Характеристика і особливості експериментальних планів.

Поняття про планування експерименту. Характеристика експериментальних планів з одним досліджуваним. Плани для однієї незалежної змінної. Плани для однієї незалежної змінної і кількох груп. Характеристика факторних експериментальних планів.

Тема 11. Особливості доекспериментальних і квазіекспериментальних планів

Характеристика доекспериментальних планів. Квазіекспериментальні плани. Плани ex-post-facto. Планування кореляційного дослідження.

Тема 12. Соціально-психологічні аспекти психологічного експерименту.

Роль експериментального спілкування в дослідженні. Основні фактори спілкування, які можуть спотворювати результати експерименту. Методичні прийоми контролю впливу особистості досліджуваного та ефектів спілкування на результати експерименту. Експериментатор: його особистість і діяльність в дослідженні. Досліджуваний: його діяльність в експерименті. Особливості роботи експериментатора з досліджуваними-добровольцями. Їх психологічна характеристика.

МОДУЛЬ 3. Психометрія та експериментальна психосемантика.

Тема 13. Психологічне тестування.

Загальна характеристика психологічного тестування. Виникнення і розвиток психологічного тестування. Характеристика суб'єктивних психодіагностичних методик. Характеристика об'єктивних психодіагностичних методик. Характеристика проєктивних психодіагностичних методик.

Тема 14. Традиційна психометрична парадигма конструювання тестів і шкал.

Характеристика психометричної парадигми конструювання тестів і шкал. Поняття та аналіз процедури стандартизації тесту згідно психометричної парадигми. Характеристика психометричних властивостей тесту. Характеристика підходів до конструювання тестів згідно психометричної парадигми. Характеристика етапів конструювання тестів.

Тема 15. Експериментальна психосемантика.

Загальна характеристика експериментальної психосемантики. Порівняльний аналіз психометричної та психосемантичної парадигм конструювання тестів і шкал. Характеристика етапів конструювання тестів згідно психосемантичної парадигми. Характеристика суб'єктивного шкалювання, ранжування, сортування, асоціативного експерименту, семантичного диференціалу, репертуарних решіток як методів формування експериментально-психологічних даних згідно психосемантичної парадигми конструювання тестів.

МОДУЛЬ 4. Сучасні напрямки експериментального дослідження психіки.

Обробка, інтерпретація та представлення результатів психологічних досліджень.

Тема 16. Комп'ютерна специфіка тестових завдань.

Особливості комп'ютерного тестування. Характеристика дистанційного тестування. Характеристика адаптивного тестування. Характеристика ігрового тестування. Характеристика мультимедійного тестування.

Тема 17. Експериментальне моделювання.

Аналіз понять «модель» і моделювання» в експериментальній психології. Характеристика функцій моделей в експериментальній психології. Класифікація моделей в експериментальній психології. Специфіка моделювання в психології. Моделювання психіки як напрямку моделювання в психології.

Тема 18. Обробка даних психологічних досліджень

Характеристика первинної описової статистики. Характеристика вторинної описової статистики. Характеристика методу кореляційного аналізу. Порівняльний аналіз коефіцієнтів кореляції Пірсона, Спірмена, Кендалла. Проблема вибору коефіцієнта кореляції в психологічному дослідженні. Характеристика Порівняльна характеристика параметричних і непараметричних методів аналізу даних. Особливості застосування критерію ϕ -Фішера при порівнянні з критерієм t-Стьюдента.

Тема 19. Інтерпретація та представлення результатів психологічних досліджень.

Сутність інтерпретації результатів експериментального дослідження психіки. Різноманітні підходи до інтерпретації результатів дослідження. Форми представлення результатів дослідження. Узагальнення експериментальних даних.

6.2. Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

	Кількість годин
	Форма навчання: денна

	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуаль на робота	самостійна робота
5-й семестр						
Модуль 1						
Експериментальна психологія як наука. Система методів дослідження психіки.						
Тема 1. Встановлення і розвиток експериментального методу в психології.	7	2				5
Тема 2. Методологічне забезпечення психологічних досліджень.	9	2		2		5
Тема 3. Спостереження як метод психологічного дослідження.	11	4		2		5
Тема 4. Вербально- комунікативні методи в психології.	11	4		2		5
Тема 5. Анкетування як метод дослідження особистості в психології.	11	4		2		5
Тема 6. Інтерв'ю як метод дослідження особистості в психології.	9	2		2		5
Модульна контрольна робота № 1						
Разом за модуль	58	18		10		30
Модуль 2						
Метод експерименту в психології.						
Тема 7. Експеримент як метод психологічного дослідження.	13	4		4		5
Тема 8. Експериментальні змінні та способи їх контролю.	9	2		2		5
Тема 9. Оцінка якості проведеного експерименту.	9	2		2		5
Тема 10. Характеристика і особливості експериментальних планів.	11	4		2		5
Тема 11. Особливості доекспериментальних і квазіекспериментальних планів.	11	4		2		5
Тема 12. Соціально-психологічні аспекти психологічного експерименту.	9	2		2		5
Модульна контрольна робота № 2						

Разом за модулем 2	62	18		14		30
Разом за 1 та 2 модулем (5-й семестр)	120	36		24		60
6-й семестр						
Модуль 3.						
Психометрія та експериментальна психосемантика.						
Тема 13. Психологічне тестування.	15	4		4		7
Тема 14. Традиційна психометрична парадигма конструювання тестів і шкал.	15	4		4		7
Тема 15. Експериментальна психосемантика.	13	4		2		7
Модульна контрольна робота № 1						
Разом за модулем 3	43	12		10		21
Модуль 4.						
Сучасні напрямки експериментального дослідження психіки. Обробка, інтерпретація та представлення результатів психологічних досліджень.						
Тема 16. Комп'ютерна специфіка тестових завдань.	11	2		2		7
Тема 17. Експериментальне моделювання.	10	2		2		6
Тема 18. Обробка даних психологічних досліджень.	14	4		4		6
Тема 19. Інтерпретація та представлення результатів психологічних досліджень.	12	4		2		6
Модульна контрольна робота № 2						
Разом за модулем 4	47	12		10		25
Разом за 3 та 4 модулем (6-й семестр)	90	24		20		46

Структура навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семинарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
5-й семестр						
Модуль 1						
Експериментальна психологія як наука. Система методів дослідження психіки.						

Тема 1. Встановлення і розвиток експериментального методу в психології.	9					9
Тема 2. Методологічне забезпечення психологічних досліджень.	9					9
Тема 3. Спостереження як метод психологічного дослідження.	11	2				9
Тема 4. Вербально- комунікативні методи в психології.	11	2				9
Тема 5. Анкетування як метод дослідження особистості в психології.	11	2				9
Тема 6. Інтерв'ю як метод дослідження особистості в психології.	11	2				9
Модульна контрольна робота № 1						
Разом за модуль	62	8				54
Модуль 2						
Метод експерименту в психології.						
Тема 7. Експеримент як метод психологічного дослідження.	11	2				9
Тема 8. Експериментальні змінні та способи їх контролю.	11	2				9
Тема 9. Оцінка якості проведеного експерименту.	11	2				9
Тема 10. Характеристика і особливості експериментальних планів.	11			2		9
Тема 11. Особливості доекспериментальних і квазіекспериментальних планів.	11			2		9
Тема 12. Соціально-психологічні аспекти психологічного експерименту.	11					11
Модульна контрольна робота № 2						
Разом за модулем 2	66	6		4		56
Разом за 1 та 2 модулем (5-й семестр)	128	14		4		110
6-й семестр						
Модуль 3.						
Психометрія та експериментальна психосемантика.						
Тема 13. Психологічне тестування.	12	2				10
Тема 14. Традиційна психометрична парадигма конструювання тестів і шкал.	11			2		9

Тема 15. Експериментальна психосемантика.	11					11
Модульна контрольна робота № 1						
Разом за модулем 3	34	2		2		30
Модуль 4.						
Сучасні напрямки експериментального дослідження психіки. Обробка, інтерпретація та представлення результатів психологічних досліджень.						
Тема 16. Комп'ютерна специфіка тестових завдань.	11					11
Тема 17. Експериментальне моделювання.	11					11
Тема 18. Обробка даних психологічних досліджень.	13	2				11
Тема 19. Інтерпретація та представлення результатів психологічних досліджень.	13			2		11
Модульна контрольна робота № 2						
Разом за модулем 4	48	2		2		44
Разом за 3 та 4 модулем (6-й семестр)	210	4		4		74

6.3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Встановлення і розвиток експериментального методу в психології.		
2	Тема 2. Методологічне забезпечення психологічних досліджень.	2	
3	Тема 3. Спостереження як метод психологічного дослідження.	2	
4	Тема 4. Вербально-комунікативні методи в психології.	2	
5	Тема 5. Анкетування як метод дослідження особистості в психології.	2	
6	Тема 6. Інтерв'ю як метод дослідження особистості в психології.	2	
7	Тема 7. Експеримент як метод психологічного дослідження.	4	
8	Тема 8. Експериментальні змінні та способи їх контролю.	2	
9	Тема 9. Оцінка якості проведеного експерименту.	2	
10	Тема 10. Характеристика і особливості експериментальних планів.	2	2
11	Тема 11. Особливості доекспериментальних і квазіекспериментальних планів.	2	2
12	Тема 12. Соціально-психологічні аспекти психологічного	2	

	експерименту.		
13	Тема 13. Психологічне тестування.	4	
14	Тема 14. Традиційна психометрична парадигма конструювання тестів і шкал.	4	2
15	Тема 15. Експериментальна психосемантика.	2	
16	Тема 16. Комп'ютерна специфіка тестових завдань.	2	
17	Тема 17. Експериментальне моделювання.	2	
18	Тема 18. Обробка даних психологічних досліджень.	4	
19	Тема 19. Інтерпретація та представлення результатів психологічних досліджень.	2	2
	Разом	44	8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Встановлення і розвиток експериментального методу в психології.	5	9
2	Тема 2. Методологічне забезпечення психологічних досліджень.	5	9
3	Тема 3. Спостереження як метод психологічного дослідження.	5	9
4	Тема 4. Вербально-комунікативні методи в психології.	5	9
5	Тема 5. Анкетування як метод дослідження особистості в психології.	5	9
6	Тема 6. Інтерв'ю як метод дослідження особистості в психології.	5	9
7	Тема 7. Експеримент як метод психологічного дослідження.	5	9
8	Тема 8. Експериментальні змінні та способи їх контролю.	5	9
9	Тема 9. Оцінка якості проведеного експерименту.	5	9
10	Тема 10. Характеристика і особливості експериментальних планів.	5	9
11	Тема 11. Особливості доекспериментальних і квазіекспериментальних планів.	5	9
12	Тема 12. Соціально-психологічні аспекти психологічного експерименту.	5	11
13	Тема 13. Психологічне тестування.	7	10
14	Тема 14. Традиційна психометрична парадигма конструювання тестів і шкал.	7	9
15	Тема 15. Експериментальна психосемантика.	7	11
16	Тема 16. Комп'ютерна специфіка тестових завдань.	7	11

17	Тема 17. Експериментальне моделювання.	6	11
18	Тема 18. Обробка даних психологічних досліджень.	6	11
19	Тема 19. Інтерпретація та представлення результатів психологічних досліджень.	6	11
	Разом	106	184

6.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання — це різновид позааудиторної самостійної роботи студента навчального та навчально-дослідного характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу курсу „Експериментальна психологія”.

Мета ІНДЗ — самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студентів з навчальної дисципліни та розвиток навичок самостійної роботи.

Зміст ІНДЗ — це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми дисципліни „Експериментальна психологія”, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих в процесі лекційних і семінарських занять.

Види ІНДЗ. Робоча програма курсу „Експериментальна психологія” передбачає обов’язкове виконання ІНДЗ двох видів: теоретичного і практичного.

Теоретичне ІНДЗ передбачає вільний вибір однієї з загальних запропонованих теоретичних тем дисципліни для поглибленого її вивчення.

Практичне ІНДЗ передбачає аналіз практичної ситуації.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Обладнання: мультимедійне обладнання;

Програмне забезпечення: робоча програма; електронні варіанти лекцій, презентації лекційного матеріалу, методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять та самостійної роботи.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія: курс лекцій. К.: МАУП, 2003. 119 с.
2. Галян О. І., Галян І. М. Експериментальна психологія: навч. посіб. К.: Академвидав, 2012. 400 с.
3. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях. К.: Професіонал, 2007. 208 с.
4. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус): навч. посіб. К.: МАУП, 2002. 128 с.
5. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія: підруч. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с.
6. Попович І. С. Психологічні виміри соціальних очікувань особистості: монографія. Херсон: ПАТ «ХМД», 2017. 504 с.
7. Попович І. С. Психологія соціальних очікувань особистості: методологія, теорія і практика:

навч.-метод. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 158 с.

8. Савченко О. В. Експериментальна психологія: методичні рекомендації щодо проведення практичних робіт. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2012. 212 с.

Допоміжна література:

9. Попович І. С. Визначення типів соціальних очікувань методом кластерного аналізу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: психологічні науки: зб. наук. праць ХДУ*. Херсон: ВД “Гельветика”, 2017. Вип. 1. Т. II. С. 160-166.
10. Попович І. С. Досвід створення й апробації методики “Рівень соціальних очікувань” (“РСО”). *Психологічні перспективи: зб. наук. праць Східноєвропейського нац. університету імені Лесі Українки, Ін-ту соціальної і політичної психології НАПН України*. Луцьк: СЛУ імені Лесі Українки, 2017. Вип. 29. С. 208-221.
11. Попович І. С. Експектометрія – методика дослідження соціально-психологічних очікувань. *Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України*. К.: ВД «ТРОЯ», 2008. Вип. 36. С. 275-284.
12. Попович І. С. Оптимізація розвитку соціально-психологічних очікувань у студентській групі: навч.-метод. посіб. Херсон: ВАТ «ХМД», 2013. 204 с.
13. Попович І. С. Семантичний аналіз наукової категорії «соціальні очікування». *Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України*. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2015. Вип. 29. С. 528-538.
14. Попович І. С. Соціально-психологічні очікування в людських взаєминах. Херсон: ВАТ «ХМД», 2009. 240 с.

Інформаційні ресурси:

15. Halian, A., Halian, I., Burlakova, I., Shevchenko, R., Lappo, V., Zhigarenko, I., Popovych, I. Emotional Intelligence in the Structure of Adaptation Process of Future Healthcare Professionals. *Revista Inclusiones*, 7(3). 2020. P. 447-460. <http://www.revistainclusiones.org/index.php/inclu/article/view/1347>
16. Popovych, I., Blynova, O., Zhuravlova, A., Toba, M., Tkach, T., Zavatska, N. Optimization of development and psycho-correction of social expectations of students of foreign philology. *Revista Inclusiones*, 2020. 7(SI). P. 23-38. <http://www.revistainclusiones.org/index.php/inclu/article/view/1657>
17. Popovych, I., Zhigarenko, I., Losiyevska, O., Dovbenko, S., Kashyrina, Ye., Shevchenko, R., Piletska, L. Research of Achievement Motivation's Impaction the Career Orientations of Future Managers of Organization. *Revista Inclusiones*, 2020. 7(SI). P. 247-263. <http://www.revistainclusiones.org/index.php/inclu/article/view/1231>
18. Tsiuniak, O., Pyslar, A., Lialiuk, G., Bondarenko, V., Kovtun, O., Los, O., Popovych, I. Research of interdependence of variables and factor structure of masters' readiness for innovative pedagogical activity. *Revista Inclusiones*, 2020. 7(3). P. 427-452. <http://www.revistainclusiones.org/index.php/inclu/article/view/1645>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)